

Gospodar in gospođinja

LETO 1935

13. MARCA

STEV 11

Prva dela v vrtu

Dobro oskrbovan in pravilno obdelan vrt mora biti že v jeseni pognojen in preštihan. S takim vrtom je sedaj spomladi lahko delo. Ob ugodnem vremenu, ko več ne zmrzuje in ko se zemlja toliko osuši, da se ne prijemlje obutve in orodja, najprej zgornjo plast z rahljačo prerahljamo in morebitno skorjo zdrobimo, potem pa z lesenimi grabljami poravnamo. Takih v jeseni pognojenih in na debele grude preštihanih zemljišč se reba spomladi še enkrat prekopavati, ker bi na ta način spravili gnoj na površje. Edino pravilno je, da gorenjo plast zdrobimo in poravnamo. Kdor nima rahljače, opravi to z železnimi grabljami. Za poravnavanje so pa le ene grablje z dolgimi čeljustmi in redkimi zobmi bolj primerne nego železne.

Seveda, kdor je jesensko obdelovanje zamudil, bo moral pač sedaj gnojiti, štihati in sproti poravnati. Gnojili bomo samo tiste grede, ki minulo leto niso bile pognojene. Zlasti v starejših vrtovih, ki imajo že od davna vdetano in pregnojeno zemljo, bi bilo napačno, ko bi isto zemljišče gnojili več let zapored s hlevskim gnojem, ker imamo mnogo vrtnih rastlin, ki ne marajo sveže pognojene zemlje. Lesem spada skoro brez izjeme vsa tista povrtnina, ki jo bomo sedaj najprvo sejali in sadili.

Tako ali tako pripravljeno in poravnano zemljo razdelimo v 1 m 2 cm široke gredice na ta način, da ob napeti vrviči zemljišče prehodimo, da nastanejo med posameznimi gredicami kakih 25—30 cm široke stezice. Sedaj je zemljišče pripravljeno za setev ali saditev.

Tu moramo povdarjati, da se vešč vrtnar nikdar ne bo lotil obdelovanja zemlje, dokler je še mokra. Ne samo, da se mokra zemlja ne da poravnati niti da se vanjo ne more uspešno sejati

in saditi, se z obdelovanjem v mokrem stanju tako pokvari, da jo je vse leto zelo težko osušiti in da so pridelki kaj pihli. To velja zlasti za močne, ilovnate zemlje. Lahka, sprsteninasta puhalica v tem oziru ni tako občutljiva.

Kdor hoče imeti bolj rane sadike kapusnic in drugih zelenjadnih rastlin, ki mora od njih vzgojiti sadike, kakor n. pr. od paradižnika, želene, pora, od solate, rdeče pese, itd., zlasti pa od cvetic, naj pripravi sedaj vsaj do 20. t. m. toplo gredo. V zavetnih legah in še celo v toplejših krajih zadostuje tudi mrzla greda. Tako izkopujemo gredico z dobro, pregnojeno, sprsteninasto zemljo, ki jo obdamo z lesenim 20—30 cm visokim obodom, ki ga pokrijemo z okni. V taki gredici seme precej hitreje izkali nego na planem in sadike so bolj čvrste in zastavne nego iz tople grede, čeprav so nekač poznejše.

Pa tudi brez tople in mrzle grede se dajo pridelati, seveda nekoliko bolj pozno, toda za preproste razmere še vedno dovolj zgodne sadike od kapusnic, solate, pese itd., ako sejemo seme prav zgodaj na dobro pripravljeno gredico v zavetni, solnčni legi — najbolje ob južnem zidu. Tako setev zavarujemo pred zgočimi solnčnimi žarki in pred kurami s smrekovimi vejami, ki jih odstranimo šele tedaj, ko jame setev kaliti.

Na prostem in na stalno mesto pa sejamo, čimprej v marcu tole zelenjate: peteršilj, korenček črni koren, špinačo, por, čebulo za enoletno vzgojo, solato berivko in tudi glavato. Sadimo pa čebulček, šalotke, spomladanski česen in grah. Proti koncu meseca pa sadimo tudi že rani krompir, zlasti v toplejših krajih in če je vreme ugodno. Vse našete rastline razen

špinače in solate, ne marajo svežega g oja in bodo dale dovoljen pridelek le na zemljišču, ki je od prejšnjega leta močno zagnojeno.

Pređen sejemo ali sadimo, dobro prevdarimo množino pridelka, ki ga hočemo imeti. Sele iz množine pridelka moremo določiti velikost prostora, ki ga potrebujemo in iz velikosti prostora sklepamo na množino semen. Varujmo se pred vsem pregeste setve. Iz take setve v sejalnici zrastejo šibke, slabe sadike, ki težko da bi dale dober pridelek. Pa tudi pri sestvah na stalnem mestu na planem se posamezna rastlina ne more dovoljno razviti, ako je od vseh strani od svojih sester ovirana v rasti.

V sejalnici, kjer vzgajamo sadike, sejemo navadno kar počez kolikor mogoče enakomerno. Na prostem na stalnem mestu pa sejmo, če le mogoče, v vrste, ker nam nudi taka setev razne ugodnosti, kakor laže obdelovanje ter posebno boljše izkoriščanje prostora. Enakomerno setev, pa naj bo počez ali v vrstah, dosežemo, če seme, ki ga je malo, pred setvijo zmešamo s suho prstjo in potem s prstjo vred sejemo. Kavino žličko solatnega semena zmešajmo n. pr. z litrom zemlje. Med seme, ki dolgo kali (n. pr. peteršilj, korenje), namešajmo nekoliko hitro kalečega semena, (n. pr. solatnega semena). Solata hitno izkali in nam kaže kje ima priti na svetlo korenje ali peleršilj.

Vsako setev je treba primerno pokriti z zemljo. Čim debelejšje je seme.

tem globlje v zemljo naj pride in obratno. Teoretično pravilo pravi, da naj bo seme tako na debelo pokrito z zemljo, kolikor je trikratni njegov premer. Seveda tako natanko se potem ne moremo ravnati, vendar pa je treba pri setvi na to paziti, da zlasti drobna semena ne pridejo pregloboko v zemljo. Na toplih gredah in sploh v sejalnicah spravimo seme v zemljo na ta način, da ga potresemo, ko je vsejano, z rahlo sprsteninasto prstjo. Na gredah na prostem pa seme z grabljami podkopljemo in sicer tako, da z njimi prav plitvo kopljemo in šele potem zemljo prav narahlo poravamo, ne da bi jo kaj pride premikali.

Kalenje vsakršne setve zelo pospešimo, ako setev primerno potlačimo, da se zemlja tesno oklené semen-skih zrnec. V sejalnici opravimo to najlepše z desko, ki ima ročaj, da lahko z plosko stranjo pritiskamo ali narahlo udarjamo p. setvi. Na prostem pa setve valjajo z nepretekim valjarjem, ali pa jih vsaj potolčemo z lopato. Vrtarji si navežejo na noge deske in setve pohodijo. Valjati, ali kakorkoli tlačiti setve smemo pa le tedaj, ako je zemlja suha. V dežju ali sploh, ko je zemlja prevlažna, ali celo mokra, jo ne smemo nikdar in na noben način tepati ali valjati.

Na nazadnje setev previdno popršimo z vodo, zlasti v sejalnici ali v topli gredi in skrbimo, da se nikoli ne izsuši. V temi seme prej skali nego na svetlem. H.

Gojitev in gnojenje krmske pese

Za uspešno in dobičkonosno živinorejo je danes tudi zadostno pridelovanje krmske pese izrednega pomena. Krmska pesa je izvrstno in zdravo krmilo, ki prav ugodno vpliva na mlečne krave in pospešuje njih mlečnost. Obenem s senom je krmska pesa zlasti za mlečno živino pozimi pravo nadomestilo za zeleno krmo. Drugod so to veliko prednost krmske pese že davno spoznali in jo pridelujejo toliko, da jo dobivajo mlečne krave lahko vso dobo zimskega krmjenja na dan in glavo okrog 20 kg poleg drugih krmil do onega časa, ko začne spomladi zelena krma. Pa tudi njivsko zemljo zboljša

krmska pesa. Za njo žito vedno dobro uspeva.

Ne samo za prašiče, tudi za mlečne krave je treba pridelovati krmsko peso. Saj nam ne more tako kmalu donošati kaka druga krmska rastlina na enaki površini zemlje toliko krme in redilnih snovi kakor prav krmska pesa. Na oralu travnika pridelamo lahko 25 q srednje dobrega sena na oralu njivske zemlje pa 250 q krmske pese. V primeri s senom je torej pridelek pese na enaki površini lahko desetkrat večji, kar ni še najvišji pridelek pese, ki ga moremo doseči v prav obdelovani in primerno pognojeni zemlji. Z desetkrat toliko

pridelkom pa nam donese krmska pesa tudi še enkrat toliko redilnih snovi kakor pa seno na enaki površini. Seveda so redilne snovi v krmski pesi pretežno le ogljikovi vodani in sicer pred vsem sladkor. Po prof. Engelsu je v 100 kg krmske pese pet do pet in pol kg sladkorja. Če krmski pesi zadostno gnojimo s kalijevo soljo, se sladkor v njej lahko zviša za tričetrtine do enega cellega odstotka.

Krmska pesa dobro uspeva v ilovnati zemlji, če je le v tej tudi dovolj apna. Na splošno pa lahko rečemo, da je za krmsko pesa zemlja ugodna povsod, kjer dobro uspevata ozimna pšenica in jari ječnem. Niso pripravna za pesa revna peščena in mahovita mokra tla. Njivo, v katero naj pride pesa, je treba že jeseni globoko preorati. Za obilen donos potrebuje krmska pesa veliko rastlinskih krmskih snovi in obilo vlage. Zato je treba zemljo dobro pripraviti in tudi močno pognojiti. Ker pesa zelo ljubi hlevski gnoj, je gnojenje z njim za pesa neobhodno potrebno. Na hektar računamo običajno 200 q hlevskega gnoja. V kolikor primanjkujejo hranilne snovi v hlevskem gnoju, jih je treba popolniti z umetnimi gnojili. Največje pridelke pa dosežemo vedno le tedaj, če gnojimo pesi dovolj tudi s kalijem, ker je krmska pesa izrazita kalijeva rastlina, ki izrabi izredno velike količine kalija. Kakor razvidno iz podatkov nemške kmetijske družbe, je dr. Jacob dognal, da odvzame zemlji pridelek 500 q krmske pese na enem hektarju 250 kg čistega kalija, ki je v 600 kg 40 odstotne kalijeve soli. Treba pa je trositi 40 odstotno kalijevo sol pozimi ali pa zgodaj spomladi, vsaj pa 2 do 3 tedne pred setvijo ali sajenjem krmske pese na mesto. Pri pesi ne smemo nikdar preveč štediti s kalijevo soljo, ker le zadostna količina kalija v zemlji zviša pridelek, ga pa tudi zboljša. Pri 18 točno ugotovljenih gnojilnih poskusih, izvršenih v raznih krajih Dravske banovine, je dala krmska pesa, ki je bila pognojena razun z drugimi gnojili tudi s 300 kg kalijeve soli, 118 q več pridelka na hektarju nego na enaki zemeljski površini, kjer so bila vsi druga gnojila razun kalijeve soli v enaki količini.

Od dušičnih umetnih gnojil je zelo primerno gnojilo apneni dušik, ki ga

obenem s 40 odstotno kalijevo soljo trosimo vsaj 2 do 3 tedne pred setvijo ali saditvijo pese in oboje spravimo plitvo v zemljo. Dušik jako ugodno upliva na rast in razvoj pese. Tudi fosforove kisline mora biti vedno dovolj v lahko topljivi obliki pesi na razpolago. Pridelek 500 q pese na hektarju odvzame zemlji 50 kg fosforove kisline, ki je v 300 kg superfosfata. Za uspešno pridelovanje krmske pese je nujno potrebno, da zemlji ne manjka apna, ki ga moramo spraviti pravočasno, najboljšje že jeseni ob suhem vremenu v zemljo. Na hektar zadostuje 15 do 30 q žganega apna.

Gnojilni poskusi so pokazali, da dosežemo najvišje pridelke krmske pese in je uporaba umetnih gnojil tudi dobičkanosna, ako trosimo na en oral (joh):

120 do 180 kg 40 odstotne kalijeve soli,
70 do 120 kg apnenega dušika in
100 do 150 kg superfosfata.

na en hektar (deset mernikov posetve) pa
200 do 300 kg 40 odstotne kalijeve soli,
125 do 225 kg apnenega dušika in
200 do 300 kg superfosfata.

Navedene manjše količine umetnih gnojil trosimo tedaj, če sino zadostno gnojili s hlevskim gnojem, večje pa, ako sploh nismo ali pa smo le premalo gnojili s hlevskim gnojem. Je pa vsekakor boljše, da gnojimo pesi redno tudi s hlevskim gnojem, ker je krmska pesa za hlevski gnoj zelo hvaležna. Umetna gnojila pa naj redno popolujujejo gnojenje s hlevskim gnojem, da pridemo do čim večjih in obenem tudi po kakovosti dobrih pridelkov krmske pese. P.

Bog vedno pomaga onim, ki vršijo svoje dolžnosti.

Ako želiš vedeti, kaj drugi mislijo o tebi, postani kandidat za kak javni urad in čitaj opozicijsko časopisje.

Poštenih mož je na svetu tako malo, kakor je na svetu malo tihih žensk.

Vsi bi lahko vedeli, kakšna bo bodočnost, če bi popolnoma poznali sedanost.

Najbolj nespametno je za človeka, kadar si hoče napraviti iz prijatelja sovražnika.

Pameten se pri ognju ogreje, nespametni pa peče, t. i. vse ni za vse.

Setev ovsu se bliža

Marčevo sonce je že začelo ogrevati zemljo. Ta se je začela tajati in pripravljati hranilne snovi za rastlinstvo, ki naj požene življenje v bližnjo pomlad. Tudi poljedelec komaj čaka, da bo zemljo obrnil, zrahljal in vanjo utaknil semenje — speče rastlinstvo —, ki naj vstane v novo življenje in mu zaradi pridelke, potrebne za njegov obstoj na rodni grudi. V semenu tiči vir življenja in istočasno vir pridelkov. Tega se mora zavedati vsak kmet in temu primerno posvečati mu največjo skrb in pažnjo. Niso brez podlage številni narodni pregovori: »Kakor boš sej-al, tako boš žell! — Kakršno seme, takšna žetev!« — »Najboljše zrnje je komaj dovolj dobro seme!« — Vsi ti izreki dovolj jasno pričajo o velikem pomenu, ki ga ima dobro seme v poljedelstvu.

Zal pa naši poljedelci premalo upoštevajo te nauke, nastale iz dolgoletnih izkustev, in še vedno sejejo slabo seme. Posledice se vidijo v slabih setvah in še slabših pridelkih. Morda najslabše v tem oziru je pri ovsu, ko smatrajo, da je za setev dobro vsako zrnje, naj bo še tako lahko, drobno, zakrknjeno, polno plevelnega semena: ljulke, grašice, osata, divje redkvice in drugih škodljivih rastlin. Popolnoma krivo je mnenje, da je za setev vsak oves dober. Nasprotno, ovseno zrnje mora biti vsaj tako debelo, da mu je hektolirska teža najmanj 50 kg t. j. 100 litrov semena mora tehtati 50 dkg. Le težko seme da krepke, bujne setve, kajti razvoj mladih rastlin je predvsem odvisen od hrane, ki jo dobi ob kalitvi v zrnu. Debelo zrnje jo ima mnogo, drobno malo. Če so pa rastline že v mladosti ošibljene, se tudi pozneje ne morejo zadovoljivo razvijati in ne dati bogatih pridelkov.

Veliko škodo povzroča setvam tudi plevel v semenskem ovsu. Grašična, redkvična, osatna in druga zrna skalijo istočasno z njim, razvijajo se pa hitreje in ga duše, ker mu kradejo prostor, svetlobo in hrano. Kako žalostno izgledajo polekod naše njive obsejane z jarino spomladi, ko je na njih opaziti skoro več plevela nego žita. In vendar ni tako težko pripraviti si čisto debelo zrnje, saj imamo dovolj strojev za či-

ščenje in odbiranje semenja. Pri nas sta razširjena žitni čistilnik in trijer. Če je domače seme dovolj dobro, le preveč onesnaženo s plevami in plevelom, ga od plev najprej očistimo na žitnem čistilniku, od plevela pa na trijerju. Ta stroj pa istočasno odbere najtežja zrna in loči lažja od njih. Če hočemo dobiti prav dobro, težko seme, ga dvakrat, po potrebi celo trikrat trijeriramo. Tako odbrano zrnje mora na njivi enakomerno vskaliti ter dati krepke rastline in bogate žetve.

Če je pa domač pridelak iz enega ali drugega razloga slab, tedaj ga nikdar ne uporabljati za seme. Bolje si priskrbeti drugo izven kmetije, bodisi pri sosedu, če ima dobro zrnje, bodisi da ga kupimo od zanesljivega dobavitelja: zadruga ali trgovec.

Semenski oves pa ne sme biti samo težak in čist, ampak tudi zdrav, neokužen od bolezni, zlasti sneti. Največkrat opazimo pri nas, da je oves na njivi napaden od prašnate sneti, ki uniči latje in zrnje. Trosi te glivične bolezni ostanejo na plevah zrnja in, ko oves skali, okužijo rastlino. S trosi okuženi semenski oves razkužimo s tem, da ga dve uri namakamo v raztopini uspuhljave od četrte odstotka. Namesto uspuhljave nam služi tudi tilantin ali ceretan. Prašnata snet na ovsu je pri nas pogosta prikazen, tako, da je malokatera njiva brez nje in včasih vniči velik del pridelka, zato se moramo proti njej boriti.

Ko smo si na ta način pripravili dobro seme, ga moramo pravilno, rajši bolj na redko posejati. Oves je glede zmožnosti in gnojenja precej skromen in se zadovolji tudi z že nekoliko izčrpano zemljo. Njegove dolge in goste korenine mu namreč omogočijo, da si polično potrebno hrano tudi v večjih globinah zemlje, zlasti če je ta globoko zorana in dobro zrahljana. Zahteva pa precej vlage, tedaj tudi dobro obrodí.

Kar se gnojenja tiče, ni oves kar nič občutljiv, ne zahteva niti hlevskega gnoja, niti preveč umetnih gnojil, zlasti če sledi zagnjenim okopavinam. Sicer pa je za vsako gnojenje zelo hvaležen in ga bogato poplača. Zlasti če hočemo doseči težko zrnje, tedaj mu potrosimo do 300 kg superfosfata na ha-

oziroma do 160 kg na oral. Sicer pa uspeva tudi na novinah in na slabši zemlji.

Se na eno stvar moramo pri setvi ovsas opozoriti. Spomladni dež večkrat zbije zemljo in napravi na njej skorjo. Ovas v zemlji ne dobi zraka in ne more prodreti na svetlo, zato se zaduši. Ko je torej zemeljska skorja osušila, jo moramo zdobiti z lahko njivsko brano. To delo je neobhodno potrebno, če hočemo setev obvarovati pred škodo. Tudi pozneje je koristno prebrnati oves, predno je pogнал steblovje, ker s tem zrahljamo zemljo, preprečimo izhlapevanje zimske vlage iz tal in omogočimo setvi neoviran razvoj.

Oves ni samo dobra klaja za konje, ampak tudi tečna beljakovinska krma za mlado živino, zlasti za plemenske živali. Težko je iz odstavljenih telet vzrediti lepe in dobre plemenjake, če jim ne pokladamo ovsas. Zlasti mladim bikom je prvega pol leta starosti nujno pošten za hiter razvoj. Nič manj koristen ni mrjaščkom, ki se po njem dobro c repe. Da vsi plemenjaki brez njega ne morejo dobro plemeniti, je splošno znana stvar. Ker je torej to žito za našo živinorejo take važnosti, zato naj bi ga naši živinorejci v večji meri sejali povsod tam, kjer so razmere zanj kolikortoliko ugodne. L.

V KRALJESTVU GOSPODINJE

Glej, gremo gori v Jeruzalem ...

Moderni slikar je prikazal Jezusa, kako je obstal v samostnem skalovju. V strahotni veličini leži pred njim na poti temna slika križa. Senca Jezusove postave in senca čez pot štrleče skale sta tvorila ta križ. Duhovni pisatelj pa pripominja k tej sliki: »Pomenljiva slika, vendar ne odgovarja povsem resnici.« — Ni namreč res, da bi bil križ v enem samem trenutku in nenadoma presenetil Gospoda. Vedno mu je bil pred očmi. Z vso resnobo je vpeljal svoje učence v šolo trpljenja in jim odgrnil zastor izpred pozorišča svojega trpljenja. Spoznati so morali skrivnost križa. »Gremo v Jeruzalem ...« Stal je na pragu svojega trpljenja, ki se bo skoraj pričelo. »In učenci niso razumeli ...«

Ali mi razumemo? Kakor vse kaže, ne. Glasni dnevi veselja, razposajenosti se vrste. Evangelij uživanja mesto evangelija križa oznanjajo in žive tisoči. Kakor da je dana dispensa od vsake zapovedi. Prav v današnjih časih tekmujejo vabeči klicarji, kako bi pridobili več ljudi za prostost v vsakem oziru. V njihove mreže se ujame brez števila duš in odlože krono svoje človeške časti v nedovoljenih užitkih, ki so poternejše grosto še manj kot prašek pepela.

Bo opravičujejo: »Živeti je treba.«

Pa že tisoči ponavljajo za njimi to nezmiselno besedo in uničujejo vrednost življenja, srečo srca in mir duše.

Življenje pravega katoličana nima naloge, da se izživi, ampak mnogo večjo in lepšo, da se v živi v svete zapovedi božje, v njegove tihe in svete zahteve, v krvave sledi Gospodovega križevega pota. Vse to pa z zvestim delom, točno vršitvijo svojih dolžnosti in krepko samopremago. Tako bomo hodile Gospodu ob strani na njegovem križevem potu. Tako nam bo ta postni čas v resnici temeljita priprava na zmago-slavje evharističnega Kralja v dnehu evharističnega kongresa v Ljubljani.

Nadležnost mravelj

Pridnost mravelj so občudovali ljudje že od nekdaj. Pa če jih še tako radi opazujemo, so nam vendar v nadlego, kadar se naselijo v kuhinji, ali shrambi. Moramo jih uničiti, ali pa vsaj pregnati.

V prostoru, kamor so se zalezle mravlje, položimo na tla cunje, ki smo jih namočili v petroleju, terpentinu, ali kafri. Mravljam smrde celo lupine od limon in listje od paradižnikov. Če pred temi vonjavami ne pobegnejo mravlje, moramo poiskati njihovo gnezdo, ali pa odprtino, skozi katero lezejo v hišo. V to špranjo vlijemo vrelo galunovo raztopino, ki umori vsako mravljo takoj, ko jo zadene. Toda tudi tiste mrav-

lje, do katerih ni segla vroča galunova voda, zapuste brž to špranjo. Zakaj? Voda se posuši, ostane pa galun. Strdi se v kristale (kamenčke). Na ta način postane špranja pretalna tudi za mravlje.

Pomaga tudi kvas. Kako? Na tla položimo debel papir, ali pa drobno deščico, kamor smo nasuli nekaj zdrobljenega kvasa (droži), ki smo ga pomohli s sladko vodo. Z vnemo se lote živalice te jedi. Toda v njihovih majhnih želočkih začne kvas vzhajati, nakar žalostno poginejo. Ta način pokončevanja naj za naše bravce ostane samo na papirju, ker nikogar, tudi neznatnih mravelj, ne smemo trpinčiti. Če že moramo živalice pokončati, storimo to raje na kakšen drug način, da jih ne bo preveč bolelo. Na primer:

Gobo (za umivanje) napojimo v oslajeni vodi ter položimo na tla. Ker imajo mravlje sladkobo posebno rade, se brž zalezejo v vse luknjice. Naslednji dan pa vržemo gobo v vrelo vodo, da poginejo živalice takoj.

Nasprotno pa gozdarji ne morejo prehvaliti velikih gozdnih mravelj. Zelo so koristne. Izsesavajo ter tako pokončujejo požrešne gosonice, tudi kosmate, ki jih ptice ne marajo. Ponekod so gozdne mravlje celo zaščitene.

B. D.

KUHINJA

Češki emoki. Tri žlice kurje ali svinjske masti mešam s štirimi v mleku namočenimi in ožetimi žemljami. Potem primešam pet rumenjakov, osminsko kg sladkorja, ščepec cimeta, sneg petih rumenjalov, tri žlice moke, primerno soli in toliko drobtin, da je mogoče napraviti emoke. Emoke skuham v obilni slani vodi. Kuhane potresem z na debelo zrezanimi orehi in zabelim s surovim maslom, v katerem sem zaruvenila pest drobtin.

Jabolčna pogača. Najprej napravim testo iz dvajset dkg moke, dvanajst dkg surovega masla, in pet dkg sladkorja z vanilijinim okusom. Testo temeljito pregnetem, pokrijem s skledo, ter pustim pol ure počivati. Testo razdelim na dva enaka dela, ter jih na okroglo razvaljam. En del testa pognem v namazano obliko, namažem s kakršnokoli mezgo, ter obložim z jabolčnimi rezinami. Na rezine potresem debelih rozin

(evb) in primerno potresem s sladkorjem. Na to zopet jabolčne rezine, sladkor in rozine. To ponavljam obliko časa, da je oblika napolnjena. Na tako napolnjeno obliko pognem drugi del testa, ga ob roboh zatlačim, nakar pogačo spečem v pečici.

Poljski ponvičnik. Štiri cela jajca razmotam v dobrem četrť litru mleka. Nato primešam tri dkg stopljenega surovega masla, primerno soli, malo drobno zrezanih limoninih lupinic, tri deset dkg lepe presejane in suhe moke in osminsko kg rozin. Vse to prav dobro zmešam ter spečem na plitvi okrogli pekači tanke ponvičnike. Za vsak ponvičnik rabim srednje veliko zajemačo testa. Ponvičnike spečem tako, da so na obeh straneh svetlo rjave pobarvani. Z velikimi vilicami zvijem posamezne ponvičnike skupaj. Ko so vsi pečeni in na krožnik naloženi, jih s sladkorjem potresem in dam kolikor mogoče vroče na mizo.

Zdrobova torta. Devet rumenjakov mešam z dvanajst dkg sladkorja toliko časa, da se testo speni. Nato primešam štiri dkg zribanih mandeljev ali orehov, nekoliko limoninih lupinic in dva dkg pšeničnega zdroba. Ko je ta sestavina dobro zmešana, primešam narahlo sneg iz devetih beljakov. Tortni oboč namažem z mastjo, potresem z drobtinami, stremem sestavino vanjo, denem v pečico in pečem v precej vroči pečici eno uro. Pečeno torto stremem na pripravljen krožnik, potresem s sladkorjem in cimetom, ter površino z razbeljeno lopatico zarjavim in ugladim. Te vrste torta je zelo okusna in tudi ni predraga.

g Svetovna trgovina v l. 1934. Kakor poročajo nemški gospodarski listi, se je v letu 1934 zvišal svetovni promet za kakih 5 odstotkov. V zadnjem četrletju 1934 je znašal uvoz iz 52 držav 11,9 milijarde mark, izvoz pa 11,2 milijarde mark. V 3. četrletju je bil uvoz 11,1, izvoz pa 10,3 milijarde mark. Zvišanje prometa je aša približno 8 odstotkov. Toda ta dvig je pripisovati predvsem sezijijskim razlogom, kar se vidi zlasti iz znižanja uvoza evropskih držav. Največji je dvig uvoza v Anglijo, znatno pa tudi v prekomorske države. Nasprotno pa beleži izvoz prekomorskih držav največje povečanje.

GOSPODARSKE VESTI

DENAR

g Denarstvo — padee angl. funta. Na dnevnem trgu je v zadnjem tednu najbolj odjeknila ideja funta, ki se je v prostem prometu trgoval celo po 216 Din. V splošnem se je širilo mnenje, da je ta padee bil povzročena po angleškem finančnem vodstvu, ki se ni hotelo poslužiti izravnalnega fonda. Posledica je bila odtok zlata iz Angleške n. Francosko. Toda ta padee so kmalu izravnali in funt stopa zopet na prejšnjo višino. Pripomniti je namreč, da je to gibanje imelo upliv tudi na vrednost našega dinarja v Švici.

ŽIVINA

g Ljubljanski živinski sejem 6. marca. Dogon živine in konj na ta prvi sejem v mesecu je bil precejšen, toda kupčija je bila razen pri prešičkih za rejo bolj slaba. Prodajalec so prignali 260 konj, 152 volov, 35 krav, 12 telet, 6 velikih in 153 malih prešičev. Odprodali so pa 46 konj, 62 volov, 18 krav, 10 telet, 3 velike in 102 prešičev za rejo. V kupčiji so dosegli naslednje cene: voli debeli 3.50—4 Din, poldebeli 2.75 do 3.50 Din, vprežni 2—2.75 Din, krave debele 2—3.50 Din, klobasarice 1—2 Din, teleta 4.50—5.50 Din za 1 kg žive teže. Prešički za rejo so bili po 100 do 150 dinarjev eden in steer v starosti 6—12 tednov.

g Ptujski živinski sejem 5. marca. Niti pustni torek, niti hud mraz ni zabil kmetom prihod na sejem, ki je bil razmeroma dobro založen, kupčija pa je bila le srednja. Prignali so 223 konj, 122 volov, 18 bikov, 22 juncev, 180 krav in 47 telic, skupaj 612 glav živine. Odprodali so pa le 159 glav. Povprečne cene za 1 kg žive teže so bile sledeče: voli 2.50—4 Din, biki 2.50—3 Din, junci 2—3 Din, telice 2.50—3.50 Din, krave 1.50 do 3 Din. Konji so se kupčevali po 600 do 3200 Din eden, žrebeta pa od 250—650 dinarjev eno.

g Maribor prešičji sejem 8. marca. Na ta sejem je bilo pripeljanih 176 prešičev, od katerih so pa prodali le 45 glav. Cene za mlade prešiče so bile po kosu: pujski 5—6 tednov stari 65—80 di-

narjev, 7—9 tednov 90—120 Din, 3—4 mesece 150—180 Din, 5—7 mesecev 200 do 280 Din, 8—10 mesecev 300—380 Din, 1 leto 480—550 Din; 1 kg žive teže 4—5.50, mrtve teže 7—9 Din.

CENE

g Tržišče z žitom. Kakor smo že pred tednom poročali, je na žitnem tržišču nastal preokret v cenah. Dosedaj se je upalo, da nam bo Avstrija odkupila 5000 vagonov pšenice, vsled česar je bilo malo ponudb in cene so šle navzgor. Toda iz te kupčije ni bilo ničesar, zato je nastopil padee cen. K temu so tudi pripomogle vesti, po katerih so se med Češkoslovaško in Avstrijo začela pogajanja za nakup pšenice na Češkem. Pri tem gre za 5000 vagonov blaga, ki jo je kupila Češkoslovaška v Jugoslaviji, pa se je sedaj izkazalo, da ne rabi teh količin. Proti temu je Jugoslavija protestirala, iz česar je sklepali, da je še vedno interesirana na nakupih Avstrije. — V zadnjih dneh pa poročajo, da se Avstrija pogaja z Romunijo za dobavo 1600 vagonov pšenice po prednostni carini osem zlatih kron. Pogajanja da so neposredno pred zaključkom. Vse te vesti pritiskajo na cene pšenice. Tudi promet s koruzo ni dovoljen; Ker je za izvoz manj povpraševanja, zato cene nazadujejo.

g Pridelovalni stroški pšenice v Vojvodini. Zveza kmetijskih zadrug donavske banovine v Novem Sadu je sestavila proizvodne stroške za pšenico in koruzo. Na en oral so znašali stroški za pšenico 1168 Din, donodki pa 920 Din. Pri tem računajo na en oral pridelka 8 stotov pšenice — zrnja po 100 Din in slama in ple e skupno 120 Din. Izguba na oral znaša torej 248 Din. Pridelovalni stroški koruze so bili 1051 Din, donodki pa 870 Din, torej izguba 121 Din na oral. — Ne bi li bilo koristno, da bi se tudi pri nas kaka gospodarska organizacija oprijela statistike izračunavanja donosa posameznih kultur. Tako bi naše kmetije čisto drugače izgledale v donosu. In to bi bilo lahko za podlago zemljiškega davka, ki težko pritiska na naše kmetijstvo.

PRAVNI NASVETI

Neizplačane obresti. J. Š. V nekem denarnem zavodu imate večjo vsoto denarja in so obresti za leto 1934 znesle 6000 Din. Zavod vam je izplačal na račun obresti le 1000 Din. Vprašate, če lahko zahtevate izplačilo ostanka obresti. — Če ta zavod ni pod zaščito ga lahko tudi s tožbo prisilite, da vam izplača celi iznos obresti. Če pa je pod zaščito, je dolžan zavod vam izplačati le toliko in v takih obrokih, kakor je to razvidno iz načrta, ki je bil odobren temu zavodu od ministrstva za trgovino.

Dedinska pristojbina pri dedovanju otrok. I. K. H. Pri zapuščinah v vrednosti do 120.000 Din, ki jih dedujejo otroci po starših, ne plačajo otroci nikake dedinske pristojbine.

Čigav je travnik? K. T. Oče ima malo posestvo, na katerem živite vi in vaš brat, dočim so štiri sestre z doma. Lani je oče kupil travnik za 16.000 Din in ga je dal vam za to, ker ste vedno delali doma. Bratu to ni všeč, ker ne bo na vsakega otroka prišlo toliko. Proti drugim se je oče radi brata izrazil, da bo ta travnik za vas in vašo sestro. Vprašate, če res lahko oče napravi tako, da bi travnik morali deliti s sestro. — Svetujemo vam, da greste na sodišče in zaprosite v zemljiški knjigi, da vam povedo, na čigavo ime je prepisan ta travnik. Če je prepisan na vas, ste vi lastnica in ne more oče brez vaše vednosti z njim razpolagati. Če je pa travnik prepisan na očeta, pa oče lahko naredi z njim kar hoče.

Neprevzeto pohištvo. O. J. B. Sestra je naročila pri mizarju opravilo. Vi ste sestri bili dolžni, pa ste ji dali zato češnjeve deske, ki jih je mizar pri prevzemu cenil na 200 Din. Ko je bilo pohištvo narejeno, ga sestra ni marala prevzeti, ker ni imela gotovine za takšno plačilo in se ji je zdelo pohištvo preprosto izdelano. Mizar je zato prodal pohištvo drugemu. Od mizarja ste zahtevali plačilo vaših desk, vendar se izgovarja, da je itak imel pri pohištvu težavo, ker ga je moral prodati pod ceno. Vprašate, če lahko tožite mizarja na plačilo deske. — Sestra je naročila pohištvo in njej ste odstopili deske, ki jih je za sestro prevzel mizar. Napram sestri se je znižal vaš dolg za vrednost češnjevih desk (200 Din), zato od mizarja ne morete vi za deske nič zahtevati. Plačilo za deske lahko zahteva od mizarja vaša sestra, a mizar lahko toži sestro, ker ni prevzela naročenega pohištva.

Hranilec, ki se oženi. F. J. P. Rojenti ste leta 1910 in ste bili 1932 potrjeni, a kot hranilec 60 let starega očeta so vas oprostili vojaške službe. Po naboru ste se oženili, sedaj pa vas pa obvestili, da boste morali k vojakom. Ali bo mogoče še v naprej doseči oprostitev. — Zakon pravi, da za edinega hranitelja ni šteti (in torej ne more biti oproščen) onega, ki se po naboru pred vstopom v kader oddeli od rodbine in se oženi ter postane tem edini hranitelj žene in otrok. Ako še vedno delate za očeta in vas ta ni izplačal, se po našem mnenju ne more smatrati, da ste odpravljeni od hiše. V tem slučaju poskusite z novo proučbo, v kateri obrazložite, da je vaše razmerje od hiše in očeta ostalo še vedno isto, kakor je bilo ob času nabora. Morda boste uslišani.

Poprava občinske ceste II. reda. M. J. L. Vsi prizadeti, ki vozijo po občinski cesti II. reda so radi poprave pot razdeliti, tako da bi je imel vsak en del popravljati. Dva posestnika iz druge občine pa te razdelive ne priznata in se ne brigata za popravo. Ali se moreta izogniti popravi pota? — Občinske ceste II. reda se grade in vzdržujejo redno s prispevki davčnih zavezancev v onih krajih, ki so jim te ceste poglavitno namenjene. Porazdelitev teh prispevkov določa občinski odbor po neposrednem davku zavezancev. Iz tega vidite, da »prizadeti posestniki« ne morejo nikogar prisiliti, da bi prišel popravljat pot.

Gnojenje pred sosedovo hišo. P. P. Do sosedove hiše imate svoje zemljišče. Da ne bi sosed hodil po vašem svetu, ste tisti del zemljišča med hišo in potjo pognojili. Župan vam je pa po nalogu okrajnega načelnika zagrozil z kaznijo radi prekrška sanitarnih predpisov. Sedaj bi radi tisti del zemljišča ogradili in vprašate, če lahko to storite. — Premalo točno ste opisali krajevni položaj. Če bi imela stari ograja ob kakšni javni poti, se prej sporazumite z županstvom. Drugače ni ovire za postavitev ograje, v kolikor z njo ne bi kratili pravice kakšne osebe (n. pr. služnost hoje, vožnje in podobno). Kar se tiče gnojenja pred hišo, vas županstvo lahko kaznuje, ako bi bilo to proti higijenskim in zdravstvenim predpisom.

Vojaški rok četrtega sina. M. Ž. K. Tudi vaš četrti sin, ki je rojen 1909 leta nima pravice do skrajšanega roka, ker nista dva njegova brata neposredno pred njim odslužila polni rok.

Podofeirska šola. I. K. Kadar bo razpisnan natečaj za sprejem gojencev v podofeirsko šolo, si dobro prečitajte oglas, na boste zvedeli za vse pogoje, ki se zahtevajo za sprejem mladeničev v šolo.